

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általunk katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor. Egycs szám ára 10 fill.	Felolós szerkesztő: BILKEI FERENC.	Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton est. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter. I. Egyes számok kaphatók: a dohánytöszdékben.
--	--	---

R o v á s.

(Dr. M.) Az eszmék élete folytonos küzdés. Nincs olyan tudományos emberi hatalom a világon, amely dogmatikus eljárással punktumot tudna tenni a gondolatok és szellemi irányzatok végére. Hogy a küzdelem kíméletlen vitává fajul, hogy nem bölcselő nyugalommal megvívott egyetemi párviald, hanem a szenvedélyes lelkesedés kardvillogatása, az még nem dekadencia. A dekadencia ott kezdődik, ahol az ész és szívet ostromló nemes fegyverek sutba kerülnek. Ott kezdődik, ahol a jó damasz-kusi penge helyett olasz brávók orgyilkos töre száll munkába. Ott kezdődik, ahol az érvelés helyét elfoglalja a rendetlen tömeg-öszönökre való spekulálás, ahol a bizonyítást kiszorítja a rágalom.

Ilyen sajnálatos dekadenciát észlelünk a magyarországi szociáldemokrata irányzat küzdési módjában. Sohasem állítottuk, hogy társadalmunk berendezkedése szociális szempontokból kifogástalan. Valljuk és hirdetjük, hogy megújulásra nagyon szükségünk; elismerjük tehát, hogy a régi társadalmi kereteket és összezeresztéseket ifjú sőt rakoncátlan hévvel támadó szociális irányzatok sok igaz gondolatot tartalmaznak; — de azt elvárjuk tőlük a társadalmi tisztesség nevében, hogy szent és nemes intézményekhez, szent és nemes idealokhoz,

ideálók nemes képviselőihez nemtelen fegyverekkel ne nyuljanak.

Nem szeretjük a talpnyalást. A hízelgést sem magunkban, sem másban nem tűrjük. Tehát csak az igazság kényszerít bennünket annak konstatálására, hogy Prohászka püspök a nőkérdés szociális megoldását nagyban elősegíti, amikor a szegény, családból kilökött nőalkalmazottak sorsát azzal iparkodik megjavítani, hogy Krisztus szeretetét, nagy gondolatait, a lelkek értékelését azon hölgyek gondolatvilágába iparkodik átültetni, akik amazoknak a kenyeret adják.

És mégis azt kell hallanunk, hogy a fejevári szociáldemokraták helyi titkára meggyőzően megmagyarázhatatlan durva kirohanást intézett Prohászka püspök ellen. Azt állították, hogy Prohászkanak nincs más célja az úri nők szervezésével, mint letörni a szegény munkásnők és cselédek helyzetjavító törekvéseit.

Aki ismeri Prohászka püspök szíve, lelke nemességét, krisztusi demokratizmusát, meg fogja érteni a szakszervezeti gyűlésen nyilvánosan előadott vád alacsonyosságát; de meg fogja nekem is bocsátani, ha minden tektetória nélkül kimondom, hogy a vád hangzatosabb hazudatos és hogy mindaddig hazugnak és nemes elbánásra méltatlan ellenfélnek tartjuk, míg a maga igazolását meg nem kísérli.

Az ilyen hadakozási mód az igazi dekadencia. Sőt nemcsak hanyatlás, hanem züllés, a hazugság és rágalom züllése.

Es wächst der Mensch mit seinem Ziel. Ugy látom, az a bajunk szociális küzdeleinkben, hogy nincs méltó ellenfelünk. Dormiunt multi, mert nem akarnak verebekre lődözni. Pedig tévednek.

Botbüntetés az iskolában.

Válasz a „Székesfehérvárnak” és a „Székesfehérvár és Vidékének.”

A két jelzett lap azt írta rólam a napokban, hogy „ártatlan gyermekeket véresre vertem”, az utóbbi kikialtott tanbetyárnak s kijelentette, hogy állásomból legközelebb távoznom kell.

Az igazság kedvéért s a magam védelmére jelentem ki, hogy igenis körülbelül félszáztondóval ezeltől egy vásott, rossz és hanyag iskolás fiúra, a legpuhább részén ráhúztam néhányat a mutató pálcával. Ennyi az igazság. Tehát sem a fiúcska nem volt ártatlan és én sem vertem őt véresre.

Hogy pedig házi fenytékre az iskolában jogom van azt igazolja a törvény.

Az utóbbi években sokszor szőnyegre került ez a kérdés. Sokat beszéltek mellette azok, akik a praktikus étellel foglalkoznak s még többet beszéltek és irtak ellene azok, akik az életet messziről, elvek alapján, az íróasztal mellől nézik.

Emlékezzünk régiekről.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —
(Folytatás.)

Jöttek a levelek, — akkor ansichtok még nem voltak, hogy így kedves Pali bácsi, ugy kedves Pali bácsi, ekkor meg ekkor pár napra tesszük tiszteletünket! Mind rokon volt, Pali bácsi szeretetre méltó természetével és kedves jó humorával fogadta őket.

— Rozi! jönnék a gyerekek, aztán jól ki kell ám őket traktálni, hogy szégyent ne valljunk! Ez a figyelmeztetés persze a jó Rozi nénié teljesen felesleges volt, mert ő ugy gondoskodott a ház vendégeiről mint talán senki más! Ment a sütés-főzés, készülődés. A Gyurka is itt lesz! Egyik ezt szereti, a másik azt, ugy

állítsuk össze a menüt, hogy mindegyiknek legyen valami kedvenc eledele, hogy mindegyik lássa, milyen kedves vendég, egyezőval, hogy jól, nagyon jól érezzék magukat!

A fa vidáman pattogott a tűzhelyen, kedves vendégek jönnek! Eggett vigan a kenyérsütő kemencében, izdadtak a dagasztásban, a baromfiak sipákolnak s a cselédleány nem győzte a kopaszított csirkét és libak tollát kihordani. Mindenki fáradt, mindenki gondoskodott s iparkodott, hogy jó legyen minden a kedves vendégek számára, kik a szélrőzsa minden irányából összezereglenek a Rozi néni jó főztjére.

A cicák és kutyák valóságos cirkuszi mulatságot és látványosságot szereztek a szemlélőknek, mikor a leölt baromfiak intestináit versengve öt helyen is megragadva, melyiknek jut a jobb falat, az egész udvaron mormogás és nyávogás közepette végighurcolták. Egy-egy jó falaton, ter-

mészetes, a kutya macska barátság egy-egy siviót megnyilatkozása sem hiányzott.

Mindez Keresztúron történt.

Budapestén, a keleti pályaudvaron összevredődik egy elszánt kis csapat. Jegyet váltának, elindulnak. Alig hogy a kalauz „Mehétt!” szava elhangzott, a kis társaság már előre élvezte Pali bácsi kitűnő asztalát, persze még csak — in spe! Az egyik unokaöccs, ki mint a többi, előkelő állást foglalt el a társadalomban, azt mondja a többinek:

— Tudjátok, én csak azt csodálom a Pali bácsinál, hogy ha ötven vagyunk vendégek, a másik öt meg véletlenül keveredik oda, soha sem jön zavarba, van azért mindenkinek annyi, hogy jól lakhatik s még visznek is ki az ételből. S Pali bácsinak ez a fő büszkesége! Ő rajta nem lehet kifogni. Ha főzet hatra, tizenhat is jól lakhatik, minden szerénytelenség nélkül!

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ és FISCHL GYULA

CIM, CIMER, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓK

Székesfehérvár, Vásártér 17. szám.

== Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett. ==

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulóknak felvétetik.

Mai lapunk 6 oldal.

Elmondom a magam tapasztalatait és véleményemet, a mely különösen a mi speciális fehérvári viszonyaink között a tanítók és tanítók általános felfogása s a ki végigolvassa soraimat, — azt hiszem — az anyómmal s a tanítókéival azonos meggyőződésre jut.

Meggyőződésem s erre tizenegy év tapasztalat tanított, hogy a gyermekek közül egy hányad, a mely később a börtön lakóit szolgálta, már iskolás gyermek korában annyira römlött, hogy őket a többi jó nevelésben részesült gyermekektől külön választva kellene tanítani, illetőleg a javítóintézet gondjaira kellene bízni. A romlottság csiráit magukban bírhatják átörökítés folytán, beléjük örökíthetett a szülői nevelés hiánya, vagy a rosszelkű apák és anyák példája s gonosz nevelési elvei, rossz könyvek, különösen az utóbbi években annyira felburjánzott népies szellemben írt újságok alapján, a melyek mindent elkövetnek a lappangó szenvedélyek korlátainak szétörésére s minden létező tekintély sárbataprására.

Néhány példa azonnal igazolja, hogy Fehérvárt az alsóbb néposztályok közt oly erkölcsi elvadászás tapasztalható, a melyre csak a főváros külső területein lehet példa.

A legtragikusabb káromkodások napirenden vannak. Kívül tanulták? A szülőktől, rendszeresen a nevelő apáktól. A verekedéseket mindenki láthatja, de épen nem ritkák a kicsikázások. Tavaly a selyem utcái iskolában egyik fiú a másikat úgy hátba szúrta, hogy majdnem behalt. Az olaj-utcái iskolában egyik tanítványom (I. osztály elemi iskolás) úgy megrugta egyik társát, hogy az három hét múlva a rugásba behalt. A másiknak leharapta az egyik ujját, akárhányat megbicskázott. A szőlőhegyi lányoknál nem ritkán ázsal a panaszos jönnek, hogy a nagybói iskolásfiúk behentertetik őket sárba, a gyengébbek nem ritkán földet, szőlőkön keresztül kell menekülniök a nagybói kamazok támadásai elől. Egyik fiú — még pedig a jobb nevelésűek közül, a (nagyapja virilista) — fülem hálatára szidta a Krisztusomat — természetesen fehérvári szóvirágokkal körülírdítve. Méltóztassék megkérdezni a tanítókéasszonyokat, hogy milyen fenyegetéseket mondtak és mit ígértek nekik, (elemi iskolás II. III. osztályú ártatlan) gyermekek) mikor rakoncátlan viselkedésükért erősebb hangon merészeltek rájuk szólni. Egyik tanítványom pár év előtt a félreéss helyen cukorszínre felakasztotta magát. A lopások nagyon gyakoriak, némelykor oly raffinált módon, hogy az akasztófa dicsőségére pályázók büszkéik lehetnének rájuk. Nem egy ilyen esetben a szülők állanak be bűnpalástolónak. Előfordultak már betörések, különösen a szőlőhegyen, a hol apró

II. III. osztályú fiúcskákat bujtattak be az apró ablakon, hogy a lopott jószágot kiadassák velük. A felnőttek, urak és hölgyek iránt való tisztelenség sokszor megdöbbentő esetekben nyilvánul. Hiszen tavaly történt, hogy Erzsébet Amália kir. hercegnő az iskolásgyerekek megdöbölték, hogy menekülni volt kénytelen. Akkor persze az újságok is foglalkoztak az esettel és nem csaptak jerikói jármát az „ártatlan” gyermekek védelmére. Mindez csak néhány hirtelen összeszedett eset. A ki kíváncsi, kaphat a tanítói kartól tisztes ennyit. Különösen a szőlőhegy s a külterkek lakosainak gyermekeiről.

Nehéz a tanítók helyzete, de még súlyosabb sok esetben a hitoktatóké, különösen azok közt a gyermekek közt, a kiknek szülei a szociáldemokracia karjaiba vetették magukat s a Népszavának s hozzá hasonló anarchoszocialista újságoknak, röpiratoknak és könyveknek befolyása alatt állanak. Ezeknek a merészege különösen a legutóbbi időben halálosan mérveket öltött.

Epen a minap történt, hogy az egyik hitoktatónak azt kiáltották oda:

— Minek beszélsz az Istenről, a mi nincs, beszéljen inkább a szociáldemokrata szakszervekedésről.

Egyik hitoktató rájuk szolt a rendetlenkedőkre, azok összenéztek s egyszerűen kivonultak a teremből. Egy másik hitoktató, kénytelen volt a kalapját venni, elémni, hogy többé sohase lássa őket. A következő órán egy másik hitoktató ment be, a ki felszervekedve ki akartak bszantani az iskolától. Félőráig nem engedték szóhoz jutni. Minden percben bejött egy fiú, a ki a többi mindannyiszor üvöltött kiabálással és hosszantartó röhögéssel fogadott. A hitoktató egy ideig próbálkozott, hogy túlharsogja őket, — pedig ugyancsak éles hangja van — nem sikerült. Mikor látta, hogy nem boldogul, s neki is szólni kell, vagy pedig erősebb eszközöz kell folyamodnia, fölemelte a székét s beígerte, hogy leül az, a ki nem lesz ésszében. Ez hatott, a rend helyreállott, látták, hogy kemény legényem van dolguk! Egész évből nem volt nagybói fegyelmű kihágás abban az osztályban s nyugodtan meghallgatták az előadásait.

Voltak olyanok, a kik egész évben nem léptek a hittani tanterembe s nem volt hatalom, a mely őket arra kényszerítené tudta volna. Mikor a hitoktató a gyermek szüleinek az esetet megízente, ezt a feleletet kapta:

— Azt izente az édesapám, hogy üsse agyon a tisztelendő ur. Ő hiába beszél neki. Mindennap verekednek (tehát nem) megveri, hanem verekednek), de nem használ semmit, nem bír vele.

Az ilyenekből lesznek egy-két esztendő múlva azok a duhaj legények, a kik ordítozva

bögre járják be, éjjelenként az utcákat, a kikkel a mi rendőrségünk egyszerűen nem mer kikötni, a kiknek állandóan a csizmaszárkában van a kés — mert, — a mint mondják — sohase tudhassa az ember, mikor van rá szükség — az ilyenekből kerülnek ki a Kis Ferkók, a ki tavaly a napzamos leánytársát a szőlőhegyen lelőtte s dicsekedett vele; az ilyenek követik el az olyan bestialis gyilkosságot, mint a milyen ennek az évnék az elején városunk közönségét megborongatta, a mikor heten-nyolcan meglámádták Kis István nevű társukat a kerülő atyja följelentette őket) s addig ütötték és rugdalták, a míg mozogni tudott s mikor félholtan az uton hagyták, nyugodt lélekkel elmentek reggelit táncolni. Egyetlenegy akad közülük, a ki megsíratta az áldozatot s egy leány volt az, a ki kikacagta érte: hogy gyenge szive van. Megjegyzem, hogy a Kis Ferkó is, a leölt Kohlmann Kati is, meg a Kis István gyilkosai is, kilencven százezerben a környékből ábból az Olaj-utcai iskolából valók, a melyeknek a rossz vásott tanulója miatt az újságíró uraknak most olyan rettenetes lármát méltóztatik csinálni.

Naiv és neveléses ember az, a ki azt hiszi, hogy az ilyen duhaj természet lehet kormányozni a szemlők összehuzásával, vagy a mutató ujj felemelésével, vagy szép szelidítő szavakkal. Természetes, hogy mikor az újságíró urak rettenetes híradásait elolvassa valaki s a véresre vert ártatlan gyerekekről képet alkot magának, egy apró fehér pillangórúháas kis leánykát képzel, mint a milyeneket a belvárosi iskolák szék-folyosóin láthatunk. Hát természetes, hogy borzalommal kell összecsapni aztán a kezeket, a ki még az ilyen gyerekeket is képes „véresre” verni. A példát azonban a másik oldalon méltóztassék keresni.

Az a kérdés, hogy a szülők, milyen eljárásokat követnek az ilyen gyermekekkel szemben? Az idén különösen megdöbbentően nagy számmal találtam olyan gyermekeket, a kiket a szülők „gyengédség”, betegre vert. Nem egy jött az iskolába s felőlök nagyságu véres daganat, kék, zöld, sárga, vörös foltok voltak a szemek körül.

— Ki bántott?

— Az édesapám.

— Miért?

— Mert rossz voltam.

Az egyiknek több centiméteres hosszú nyitott seb volt a homlokán.

— Ki bántott?

— Az édesapám fejbodobott egy edénnyel.

A másik napokig fekdűt, mert az édesapja dühében megtörtte. Mindez külső látható jel, de mi mindent fed a ruha. S az a legszorubb hogy ezek a gyermekek ehhez vannak szokva

A másik unokaécs, ott a kupé sarkában elhúzódva, figyelmesen hallgatja az ilyen dicséreteket, szép szemel, mert — bizony csinos gyerek volt, — egyet villannak!

— Azt mondjátok, hogy ha hátra főznek, tizenhatan is jölkhatnak s még marad is?! Hát én egy összeesküvés ajánlok és hozok javaslatba. Határozzuk el, hogy amit behoznak Pali bácsinál az asztalra, mindent megeszünk, még a láakat is kifüldöljük! Hozzuk egyszer Pali bácsit zavarba!

A terv tetszett, egyhangulag elfogadtattak s kimondattak, hogy a doktor urat is beavatják ebbe az államtitokba, de csak azon feltétel alatt, ha velük tart! S Pali bácsit meg Rozi néni a tervezett mérényletről nem fogja idejekorán értesíteni.

Délre Kereszturra érkeztek, Pali bácsi tárt karokkal, szerető szívvel várta őket. A doktor is ott volt már. Egy páran elfoglalták Pali bácsit, a többi meg közrefogta a doktort, beavatták az összeesküvésbe s mint afféle olyan ember, ki a jónak elrontója soha sem volt, szintén felütött s így kész volt az egész haditerv.

Az ebéd persze egy kissé késétt, — hát ha a vonat is késik, — de hát egyszer mégis elhangzik az éhes kompánia nagy örömeire: tessék uraim!

A kanalak csörömpöltek; egy perc alatt a leveses tányérok üresek voltak. Pali bácsi élvezettel nézte, milyen farkas étvágyuk van az ő kedves vendégeinek s felragyogott jószágos szeme a teljes meglepődéstől! Felszólalják a második fogást; kitünő volt, minek legnagyobb dicséretére

szolgál az, hogy a lákát még ki is töröltették — kenyérrrel! Hozzák a főzeléket, mellette egyszerű, étvágygerjesztő sült hús! A lákát egy-két perc alatt kifüldölnek.

— Ej! de kitünő ez. Pali bácsi!

— Van-e még ebből a jóból Pali bácsi? erőlködött az egyik. Volt még a konyhán, behozták, de ez a porció is hamarosan elfogyott.

— Még éhesek vagyunk! — hangzik az általános elégedetlenség moraja.

— De az Istenért, várjatok, míg a pecsenyére kerül a sor, jölkhatok abból is, nem csak a főzelékből! (Tudta az öreg ur, hogy a konyhán ebből a főzelékből már nagyon is kevés jutna egyiknek.)

— Örülök nagyon, hogy ilyen jó étvágyatok van!

De nem tágitottak, nekik ez a jó főzelék kitünően ízlik. Pali bácsi kimegy a konyhába.

— Rozi! én nem tudom mi ütött ezekbe a gyerekekbe, úgy esznek, mintha már egy hete se ettek volna!

— Veszem észre eseres ur, mert minden tálat úgy hoznak ki, mintha már el is volna mosogatva, meg már egy fél kenyér is elfogyott.

— Nem baj Rozi! had egyenek szegények! Pesten úgy sem kappnak, ilyen jót még nem ettek soha! Van-e még?

— Dehogy van eseres ur, de itt van a kocsisoké, egy kis türelmet kérek, majd bolondá teszem a főzeléket (s talán gondolta magában a vendégeket még jobban) s mindjárt beküldöm. Így is volt. Rozi néni az ő művészi kezével

egyszeriben a kocsisok életét is úgy átvarázsolta, hogy még a király asztalán is meglett volna a becsülete! Ez is elfogyott! A tálat ismét tisztán került vissza a konyhába. A társaság kezdett zajogni, hogy Pali bácsinál ilyen eset még nem történt, hogy ne legyen mindenből elég, de sok! Az öreg ur restelkedett, Rozi néni még jobban. Nem tudták elgondolni, hogy mi lelta a diszes vendégkoszorút, hogy oly viszonyú étvágygyal fogyaszt el mindent.

Következett a pecsenye. Rozi néni gondolkodik: ha ezekkel ilyen étvágyuk van, a levágott baromfiakkal is zavarba jöhetnek!

— Böske! őlj le hamarosan három kappant, de gyorsan, hogy mire a pecsenyét megeszik, legalább egyet lehessen utána külden! A patacs kiadva, a kappanok leölvé, villamos gyorsasággal praeparálva a sütsére. Rozi néni: eközben Pali bácsit is nyélbe ütötte, hogy addig tartsa szőval az éhes kompániát, míg egy pár kappan szépen megpirul. Meg is történt; a tálat ismét üresen, szép tisztán kerültek vissza a konyhába az újabb kappanok befogadására, az asztalra pedig ismét egy fél kenyér felszelve, mert hát a vendégek még kenyérral sem lakhatnak jól Pali bácsi-asztalánál. Pali bácsi tartotta őket szőval, egyik viccét a másik után tömte beléjük, azok meg kenyereztek, míg meg a kosár üres lett. Hozzák a kappanokat! kenyér már nincs. Rozi néni kétségbe esik, már-már kifakad.

— Jézus Mária, mi van ezekkel máma; s a másik fél kenyér vándorol a kenyérkosárba. A

Ezeknek egyedül csak ez imponál. Ezeknek hiába a szép szó, mikor otthon léccel, karóval, áztatott kőlével, meg löccsel, meg megpréssal szokták a szülői ujjmutatót nekik beadni. Tessék az iskolába olyan gyermekeket küldeni, a kiket otthon tisztességes elvek szerinti, szülői szeretet alapján neveltek, a kikbe az apa, anya nem nyújtott belenevelni a felsőbbégre iránt való engedelmiséget s akkorishase lesz senkinek alkalmá panaszkodni amiatt, hogy a tanítók erősebb eszközököt voltak kénytelenek alkalmazni.

Tízénhárom osztályban ezerkétszáz gyermekkel vesződtem az idén. Volt közöttük körülbelül 600 I. és II. osztályu. Egész nyugodt lélekkel mondhatom, hogy ennél a 600 gyermeknél egész éven át nem kellett egyetlenegyszer sem vesszőt alkalmaznom. Derült arccal fogadtak s ha a csin-talan vértük ki-ki tört belőlük, elég volt egy érlyes hang, vagy dobantás s a rend helyreállott. Ezekben az osztályokban a rossz gyermek csak kivétel. Itt tanítani élvezet. A romlottság — 11 évi tapasztalatom szerint — a III. osztályban szokott kezdődni s onnan emelkedik fokozatosan. Az V. — VI. osztályban még inkább az ismétlődő iskolában kitűti magát a durvaság és durvaság, jelezve, hogy a virágnak milyen gyümölcsjei lesznek a jövőben. Ezeknek a pusztja jó szó csak szokni figura, a melyet kinevetnek. De ha egy hónapban egyszer kikap közülük egy s látják — ez a fő — hogy nem lehet packázni az illető tanítóval, akkor egy időre csend és rend van. Végigpróbálhatja az ember a szeretetnek, a gyengédségnek mindenféle skáláját, használ azzal is, de föltétlenül szükséges, hogy némelykor lássák, hogy a hurt nem feszíthetik a végletekig, mert akkor vessző is akad a kézbe. Ellenkező esetben a fejére nőnek s három nap alatt kitör a teljes anarchia, a padok tetején táncolnak stb. Tessék megkérdezni erre néve azokat a tanítókat, a kik megpróbálták csak szóval a figyelmeztetést, hogy milyen feleleteket és fenyegetéseket kaptak s milyen rendet bírtak produkálni. Mikor négy-öt évvel ezelőtt az egyik ismétlődő iskolába beléptem, láttam, hogy kitört a fehérvári szabadságharc s az ifjúság egymás hátán herveregve püföli a kit ér. Szó nélkül nyakonvertem kettőt-hármat s három esztendőig elég volt a szó, mert látták, hogy szükség esetén a szónak nyomatókat is tudok adni. Ha prédikációt tartottam volna nekik, kinevethék idegbetegem nérgelődetem magamat, vagy megszököm.

Hogy a szón kívül erősebb eszközökre is van

káppánör ismét elfogytak, de a kenyér is, mert a jó pecsenye bírja sokat felemészteni!

Pélszolgálatk a téstást! Elfogy utolsó darabig vagy háromszor! A konyhában ismét zavar! Pali bácsi még nem tudta magának megmagyarázni ezt a hallatlán esetet!

Ugyan mi ütött ma belétek?

Semmi Pali bácsi! Hanem ez a jó falusi levegő olyan étvágyt csinál, hogy nem győznék enni! No meg a Rozsi néni főzte meg a nagyvárosi, kutyvadék közt száz és ezer ám a különbség! Egyszer legalább egy esztendőben kilakunk!

A menü véget ért, de a kompanya még éhes s kérnek még konfektnek — kenyeret — hogy falatozhassanak!

Azt a száz lábat a gyomrotoknak! hát egyetek! — s elejűk tett egy egész kenyeret. Nem sok maradt belőle!

A fekete kávé után, tudván, hogy az öreg úr egy kissé le szokott pihenni, jáváslatba hozták, hogy ők majd kergetik a huszonegyed, Pali bácsi meg egyet szuhókáljon addig. — Ardebat iam Ucalegon!

Pali bácsi elvonul, de biz egy csepp üdítő álmom nem jött a szemére; látta mindig az ő éhes vendégeit, s az ő kudarcot vallott asztalait. Ehenek keltek fel. Még kenyérral sem laktak jól a Pali bácsi asztalánál.

Restelte a dolgot szörnyű módon, de hát egyszer ez is megessét. Ki tehet róla, ha három gyomrot hoztak magukkal. Vagy fél óráig heverésztett így elgondolkozva, de végre is feltűnt neki, hogy vendégei nagyon is csendesen vannak. Milyen szép tölük! Halgatózik, de a legkisebb neszt sem hallatszik. Felkel, hogy kedves vendégeit megnézzze, pihenni már úgy sem lehet. Egyik szobából ki, a másikba be, seholt senki, de még nyoma sincs a kártyázásnak.

néha-néha szükség, ezzel tisztában van mindenki a ki-gyere-neveléssel foglalkozik. Gondoljunk csak vissza a magunk ifjúságára. Kinek a szülője bírta ki a nélkül, hogy néha-néha egy kis vesszővel ne igazította volna rendszeres kerékvágásba a házi rendet. Pedig azoknak a szülőknek csak egy-két gyermekkel volt dolguk, mindannyi a maguk saját nevelése és nem 100—120 ifjával, a kik egymás hátán szorongva, sokszor magukkal hozva a romlottság csiráit, megfertőzték az egész környezetet.

Jártam a fehérvári főgimnáziumban s azt kellett ott tapasztalnom, hogy a botot még ott is kell használni. Persze ott okos szülőkkel volt és van dolguk a tanároknak, a kik megköszönik, ha a nevelői gondosság annyira terjed, hogy a gyermek jövője érdekében meg a radikálisabb orvosság igénybevételétől sem riad vissza. Pedig-mennyire más a helyzet, egy középiskolai tanárnak. Ha a gyermek nem-pariroz, megbuktatja s esztendőre nincs vele dolga. Egy szekunda jobban megborgongatja a diákok, mint az elemi iskolás gyereket tíz pálcá. Mit törődik az a fiu azzal, ha megbuktatják kinevt, vagy a vállát vonogatja. Hisz az apja eléggé a fejébe verte már:

— Ugy sem lesz belőled püspök!

Ezek után rátérek a magam speciális esetére, amely miatt felvív mulva az újságíró urak az állásomtól is megfosztottak már.

Az Olaj-utcai iskolában van egy IV. osztályu tanítványom, aki nemcsak hanyag volt, hanem vásóit, rossz gyerek is, aki a több társai közt valóságos kovásza volt a rosszasságnak. Megjögyszem, hogy a gyerek bátyját mint első és második osztályba járó elemi iskolás fiut lopás, csalás, bicskázás és hasonló ártatlanságok miatt a rendőrség gyakrabban kezelte, míg végre a helybeli javítóintézetbe került, ahol nem tudom hány éven át igyekeztek rendbehozni azt, amit a szülők elrontottak. A mint tudom, nem sikerült. A jó nevelés alapja tehát még volt-már. Figyelmeztettem szép szóval, heteken keresztül könyörögtem neki, ott tartottam az iskolában, magam is ott maradtam vele — nem használt. Egyszer aztán egy nagyobb szabásu ribillió után elfogyott a türelmem s a mutató pálcával néhányat ráütöttem a legpuhább részére. Tehát nem ráztam meg sem a haját, sem a fülét, nem ütöttem arcon, a hátára vagy a tenyérére se csaptam, hanem oda, ahol ülti szokott ahol — nagyon jól tudtam és tudom — egyiknek se esik semmi baja. A gyerek a helyére ment, tapogatta magát, de

— Ezek megszöktek valahová!

Pali bácsi felcsapott detektívnek, s nyomozó utra indult.

— Rozsi hol vannak azok a gyerekek? Keresem már őket, de meg-hirmondjuk sincs!

— En nem tudom! Esperes ur, de nagyon vigan mentek itt a kis-kertben keresztül s mintha azt hallottam volna, hogy no most az egyszer kifogtuk a Pali bácsin!

— No várjatok! Bizonyosan az a Gyurka volt a főmájszter!

Az öreg ur nyugodni nem tudott, körutat tesz a hatalmas ebéd után — egy kis mozgás úgy sem árt! — de csak a beltelken. Seholt semmi neszt, csendesen minden... Közeledik a szérüs kert felé s úgy tűnik fel neki, mintha valami gyanus hangokat hallana. Benyit a kis rácsos kapun, — a hangok mind erősebbek. Pali bácsi körül néz s látja ám a tisztas kompániát, feke a földön, nyögve, jajgatva s keserves arccal viaskodva. Egy darabig csodálkozott, majd harsogó nevetésbe kezdett, végre kitört belőle:

— Hát akasztófa virágai mégis csak én fogtam ki rajtatok!

Pali bácsinak, Rozsi néniének meg volt a pompás elégtételük, de megint meggyült a baja, mert nem győzött fekete kávé főzni, még pedig rummal, hogy reparálni udja azt a sok elrontott gyomrot. A gyomrok ismét jók lettek, rendbejötték s be vált ama lat-n közmondás: „coram medico nihil nocet!” De azért a vacsoráról egyhangulag lemondtak, egy jó tea kikötésével!

Hiába! Mégis Pali bácsi maradt a győztes!

Szörady Gyula.

(Folyt. köv.)

nem sirt. A dolog megtörtént, a gyerekek rendbe jöttek, jobban is tanultak, jobban is viselték magukat. Jóformán el is felejtettem az esetet, amikor az apja jött hozzám egy hét vagy tíz nap múlva nagy méltatlankodások és fenyegetések közt! Persze lefordtam alaposan, hogy nem elég, hogy ilyen rossz gyermeket nevelt, aki annyi mérget szerez az embernek s a többit is elrontja, nem elég, hogy a másik fia már teljesen elzúllott s annyi szegényt hozott a fejére — most ezt még ő maga igyekszik elrontani s ahelyett, hogy megköszönné a jóakaratomat, még kellemlenkedik. Megjegyeztem neki, hogy emlékezzék majd rám, ha 10 esztendő múlva a fia kiveri a házból; hogy egyedül ő az oka a rossz nevelési rendszerével. Lármarozott tovább, közben felhatalmazott, hogy csak verjem meg a fiát, mert tudja, hogy rossz, de úgy, hogy meg ne lássék rajta. En be-vágtam előtte az ajtót s faképnél hagytam. Már kor már a kezében volt Arokay Antal dr. bizo-nyítványa, aki konstataha, hogy a gyermek testi véraláfutások vannak. Nem vettem a dolgót semmibe s nem néztem meg az orvosi bizo-nyítványt. Pedig ha megteszem, meg vagyok győződve, hogy ezek a kellemlenségek nem következtek volna rám. Néhány hét múlva, mikor Arokay dr. urnak az esetet szóba hoztam, említette, hogy a fiu hátán is voltak útszomok. S mivel én pozitív tudom, hogy a gyerek hátára sem akkor, sem más esetben azelőtt sohasem szoktam tenni, tehát az útszomok mástól kellett származni. S ez nem-első és nem is utolsó eset, hogy a szülők a maguk verését a tanító rovására akarják iratni orvos által. Ilyen eset majd-nem minden tanító életében előfordul. Kitűnő példát mondott rá Bierbauer Viktor főorvos, aki-hez szintén elmentek orvosi bizonyítványért, mert a szülő szerint a tanító a gyereket megverte. Megvizsgálta s kétféle útszót talált, szélesebbeket és vékonyabbakat. S a gyerek bevállalta, hogy a tanító a pálcával vert rá, az apja aznap még léccel verte végig s nem átalotta volna a maga útszomját a tanító rovására iratni, hogy a gyermek ártatlansága s a tanító kegyetlensége annál élésebb világításban tűnjék fel. A főorvos persze kidobta.

Határozatlan állítom, hogy az én esetem is ilyen, mert én pozitív emlékszem, hogy a gyerek hátára egyet sem ütöttem.

... Az én emberem elment a rendőrséghez, ott is lármozott, de kijelentette, hogy semmiféle el-járást nem kíván; elment a püspökhöz s ott is elmondta a mondókáját. A dolgot megmagyaráz-tam s minden rendben volt. A gyerek jött tovább. Nem tanult egy betűt soha! Lát megbukni, de példásan jól viseli magát s egyetlenegyszer se tett azóta semmiféle rendtelenséget. S fél év óta nem emlékszem, hogy abban az osztályban egyetlenegy is erősebben kellett volna megmagyaráznom.

Az eset most sem került volna a nyilvánosság elé, ha Szöllőssy ur önértéke nem kíván ilyen flasztrót azért, mert egy-harmadik megjegyzést tett rá s ha Lurja Aladárnak nem méré-szeltem volna azt mondani, hogy a falragasz vállalata körül elkövetett visszaélések napfényre kerülnek. Ezek az okok, az indító okok. Mert Lurja urnak egy bálványa van: az aranyborjú, a ki azt veszélyezteti, az ellen felvesz minden fegyvert. Egyebet mindent elvisel, csak a zsebjét ne érintsék.

S különösen könnyű a helyzet velem szem-ben. Miért? Mert pap vagyok. En nem fogok se párbajozni, se verekedni s én jobban érzek, szenvedek, mint más, ha valaki valamit rám kiált.

Az esetet tudták — legalább Szöllőssy tudta — fél év előtt is. Akkor nem tartotta érde-mesnek, hogy védelmére keljen az ártatlanságának. Hiszen tudta és megismerte az összes körülmé-nyeket is, a melyeket most itt elmondottam.

Kilenc év óta tanítok a fehérvári elemi iskolákban. Összesen kétszer volt kellemlensé-gem a szülőkkel. Az egyik eset a mostani, a másik tavaly történt, a mikor egy kis fiúnak, mert nagyon jól viselte magát és nagyon szépen felelt, megvertem meg az arcát. A gyerek örült a kedvezésnek s eldicskedett vele otthon. A cuc-li-ista apja azonban másként fogta fel a dolgot. Eljött — és szerencséjére az én távollétében — iszonyu patáliát csinált, hogy az ő fiát a csuhás ne merje érinteni „még tréfából sem.”

Tízenny év után ha ellátogatok az első kápláni állomásomra, a régi tanítványaim —

most már légények és férjes asszonyok — mosolygva jönnek hozzám: itt a „jó” tisztelendő úr. Akkor csak így neveztek s ezt az elnevezést megőrizték azóta. Anyai hiálálanság után, a melyet tapasztalnom kell, jól esik ez is.

Az ujságíró úrak pedig, folytassák tovább kisdéd játékaikat. Meg fogja nekik köszönni a tanítóit, kar, de meg a rendőrség is. Csavargassák ki az egyes apró jelenetek nyakát s adjanak anyagot a Népszavának. A mi fehérvári állapotaink ugyanis elég virágosak, a legény sereg „fehérvári bícskás” része ugyanis elég szelid még arra, hogy az eddigieknél nagyobb stiklikre biztassák. Csak tessék minden pálcázásból jerikói larmát csinálni, de akkor tessék majd a rendőrség létszámszaporításáról is gondoskodni s a költségtetésbe külön tételel felvenni az iskolarendőrség címére. Mert az bizonyos, hogy a tanítók kedvét el lehet venni, őket meg is lehet hurcolni, hogy azonban az ilyen virágok gyümölcsöseit Fehérvár közönsége nem fogja megköszönni, az bizonyos. Az írószat mellől könnyű elveket diktálni, de a racionálisan gyermekre szíval nem igen szoktak ezekre az elvekre hallgatni.

Dániában, annak a csodálatosan flegmátikus északi népnek az országában be kellett már hozni újra a börtüntetést, a mi szangvinikus racionálisan vérű népünkénél még késni fog ez mindaddig, a míg a lényyszerűség nem diktál, a mikor theona embereit a keserű tapasztalatok célravezető eszközökre is meg fogják tanítani.

Bilkei Ferenc
hívtató.

ÚJ DONTSÁGOK.

Időközös: változókéony, hűtősebb, keleten több helyütt csapadék.

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök tegnap este visszaérkezett székvárosába. A megyéspüspök a múlt héten Esztergomban tartott **lelkigyakorlatokat** helygylet számára, tegnap pedig a **Pázmányegyház** ülésein elrökölt.

Kitüntetés. Ó felsége Sziebenliszt Béla ezredes **ezredparancsnokot** harmadosztályú vaskorona renddel tüntette ki. A népszerű, kedves modoru s általánosságban közönségesnek örvendő főosztás kitüntetésére városszerző őszinte örömet okozott. Az tisztikar tagjai tegnap és ma testületileg tisztelték a kitüntetetté.

Uj törvényszéki bíró. Ó felsége Rhuz Gyula kunszentmártoni kir. járásbíró albirót Keczán Izidor nyug. táblabíró helyére városunkba törvényszéki bíróvá kinevezte. Rhuz Béla 10 év óta működött Kunszentmártonban az említett minőségben.

Amerikai pap városunkban: Böhm János clevelandi magyar plebános tegnap dr. Prohászka Ottokár püspökkel városunkba érkezett, a hol holnaputánig marad. Böhm János a legnépesebb magyar kolónia plebánosa. Clevelandban. Néhány év alatt templomot, plebániát s iskolát épített híveinek, a hol a vallásos szellem mellett a magyar hazafiságot ápolja hívei lelkében. Szerkeszt egy magyar hetilapot is, a „Magyarok Vasárnapját”.

A-katholikus kör közgyűlése: A székesfehérvári katolikus kör f. é. április hó 1-éről elhalasztott közgyűlése jövő vasárnap, április hó 28-án d. e. 11 órákor fog megtartani. a belvárosi katolikus kör helyiségében. **Az elnökség.**

Adomány. Langer Janos a palbtvárosi katolikus főkörmek közfelkiáltással választott díszelnöke nevezett kör nemes céljaira 50 koronát adott, amely nyelgylek adományért őszinte köszönetet mond az elnökség.

Országos lövész-verseny. Mint már hírt adtunk róla, május közepén országos lövész-verseny lesz városunkban. A verseny a legutolsó megállapodás szerint május 18. 19-és 20-án lesz. A közönség körében megindított gyűjtés eredménye eddig 550 korona, melyhez hozzájárultak Székesfehérvár szakkir. város 300 k, gróf Székesfehérvári Viktorné, Közgazdasági bank és takarékcshényi Viktorné, Közgazdasági bank és takarékpénztár 100—100 k, Városi takarékpénztár, Fehérvári takarékpénztár, Kereskedelmi bank 50—50 k, báró Fiáth Pál 30 k, Tóth Aladár 25 k, Binder Béla, Ráday Lajos dr., Karl István, Fiáth György dr., Sáára Gyula dr., ifj. Löwinger Mór, Turian József 10—10 k, Fiáth Imre; Gánóczy Flóris, Daróczy István, Havranek Antal, Krausz Zsigmond dr. 5—5 k, Pék Dezso 3 k, Schlamadinger Jenő dr., Kenessy Gyula; dr. Palánszky Miklós, ifj. Csapó István, Kovács Károly, ifj. Almásy János, ifj. Pásztor Sándor, Pap Artúr, ifj. Tógi Gyula, Flits Miklós; Gáni Lajos, Vértessy József, Schlessinger Sándor, Vértessy József, Grünfeld Ignác, Grünfeld Pál, Deutsch Aladár, Deutsch Gyula, Steiner Jákó dr., Melzer Jákó, Siky István, dr. Friss Adolf, Hajduska Gyula, Klein József, Hoffmann Dávid, Fischer Manó, Wiener Ármán, Lurja Aladár dr., Fiedl Manó 2—2 k, Schnetzer Nándor, Schmelzer Jákó, 1—1 k. A tatal pezsőgyár ezenfelül egy művészi faragványal díszített szekerényben 60 üveg pezsőgt ajánlott fel egyik díj gyanánt. A díjak összege 3500 korona lesz.

Kedélyes estély. A Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Köre e hó 29-án este 9 órákor saját helyiségében kedélyes estélyt rendez, amelyet több szavalt, monológ és énekszám fűszerez. Az estélyen **Lina Gizella**, a kassai színház tagja is közreműködik.

Pályázat férfi-negyescsokra és szövetségi jellegre. A „Dunántúli Dalosszövetség” pályázatot hirdet 1. egy eredeti magyar férfi-negyescsokra és 2. egy szövetségi jellegre. 1. A férfi-negyescsok szövegét a pályázó bármely magyar szerzőtől szabadon választhatja, maga, a dallam eredeti legyen. Feltételek továbbá, hogy a pályamű zenei kidolgozása név a magyar ritmussal, magyar szemmelmer birjon, ügyszintén nagyobb összkarok előadására alkalmas legyen, a tenorban a-nál magasabb, a basszusban f-nél, mélyebben ne járjon és tulságos ne legyen, előadása pedig 6 (hat) percnél tovább ne tartson. 2. A szövetségi jelleg feltételei: szabadon választható, kifejező, hazafias és lehetőleg a dalt dícsőítő szöveg, eredeti dallammal. A jelige 4 ütemnél rövidebb és 8 ütemnél hosszabb nem lehet. Pályázhat minden magyar honpolgár. A beérkezett pályaművek fölött a szövetség rendes birálói bizottsága fog dönteni. A pályaműnek vezérkönyv alakban s egy-egy szóvalammal — a szokásos jellegével és levéllel — folyó évi augusztus 15-ig, a „Dunántúli Dalosszövetség” titkárához (Medgyesy József, Székesfehérvár Vásár-ter 26.) címzendők. Pályadíj a férfi-negyescsokra: 1. 100 K., II. 60 K., III. 40 K. A jelige pályadíja 60 K. A pályadíjjal kitüntetett művek a szövetség kizárólagos tulajdonjogát képezik. Székesfehérvár, 1907. április hó 4. A „Dunántúli Dalosszövetség” választmányja.

A helygymnázium jóváhagyta a városi közgyűlés azon határozatait, amelyekkel **Winkler Mátyás** özvegyének 30 korona havi segélyt, **Neprossz István** özvegyének pedig 300 kor. temetési költséget és 15 kor. havi segélyt szavazott meg.

Cucilista temetés. Ez is divat lesz már: mindaddig, míg hőbortos ember akad s a míg lesznek olyanok, a kiknek a csodabogarak imponálnak. Fischer Mihály, egy jólelkű ácslegény: a napokban meghalt. A míg, őt a szocialista szakszervezetbe tartozott, de ősei vallásának el-lensége sohase lett, bárhogy kiabálták is fülébe: annak elveit. A tudóvség előrehaladásának szomorú idején megérett lelkében a gondolat, a mely őt. Istenével való kibékülésre intette. A ferencrendi szerzetes meg is jelent nála, de „jólelkű” hozzájár-tozó gondoskodása folytán már csak az utolsó ké-netet adhatta fel neki. Felsége és sógora, mint a cucilista eszmék rajongói, vágyódtak a Pinteri Károly-féle elföldelési babérokra s a boldogult végszerkezetével ellenkezőleg kierzszakolták, hogy Fischer Mihályt pap nélkül temessék el s a helyett, hogy az élők és holtak Istenétől örök nyugalmat esdettek volna le árva lelkének, vala-

melyik kőtyagos pesti zsidó elvtársal beszéltek össze tükökt-bogarat arról a világról, a mikor majd a felnőtások elég gyér számban jelentke-zék. Az elvtársak elég gyér számban jelentke-zék a diszfelvonulásról s csak addig tüntettek, míg a népesebb utcákon sókán láthaták őket. Csak még egyszer-kétszer tessék megismételni az ilyen hie-borlatot, a közönség nem fog iránta érdeklődni s ha nem lesz a ki a komédiát végignézi, a ko-médiásoknak is elmegy a kedvük a komédiaasztól. Mi csak a hatóságot akarjuk érta kérni, hogy az ilyen alakoknak, a kik annyira bórzdálnak a szen-telt vízfől, valahol a temető árka körül jelettesen ki helyet. Azt hisszük, ők maguk is meg fésznek vele elégedve s az elveiknek is jobban kvadrál. **Végül még azt, a mit a zsidóktól hallottunk:** Ha zsidó lett volna ez a Fischer Mihály, a höz-záfartozói bizonyosan nem engedték volna meg, hogy ilyen nem embert illetté tisztességadással horáták volna ki s földélték volna el, mint a hogyan az okfaktar és lelkeden lényekkel szótkák ténni.

Szerencsétlen esés. Lindenthaler Károly ipárossegéd tegnapelőt este Mayer Károly és Kis József jó cimboráinak társaságában a demkőhegyi szőlőjűrtből vig. hangulatban hazaféje tartott. Amint gondtalanul ballagtak Lindenthaler éleset a sikos uton s boka felett lábát törte. Két barátja karjaik közé fogva vitték Süttő-utca 23. sz. aláft levő lakására. Még utközben találkoztak Kili Károly barátjukkal, ki mekökért telefonált. A szerencsétlent járt fiatalembert beszámították a Szent György kórházba.

Közös konyhán. Bódo István és Özvegy Mills Andrásné pártai lakosok egy házban és egy konyhán laktak. Egyidőig csak szépen meg-voitak, csendben, békésen éltek, de a napokban egy kis incidens megzavará életök boldog folyását. Anny rosznak forrása, a pletyka lőn oka mő-dennek: Bódo István emiatt rontott nekü lakótársának s ugyancsak helybenhagyta a szegény teremést. A néhemássonny a helybéli járásbíró-százhoz folyamodott ügye elintézéséért.

A bográrok ügye. A minap itunk a már ismert esetről. Az érdekeltek egy nyilatkozat közöztételére kértek bennünket. Hogy a másik fél is nyilatkozhatssék közöztettük azt is, a-bái a hir első forrása eskü alatti vallomása hivatkozott. Ma Kirisits Bódog az „Ipar”-ban dühöng s korrekci férfül jellemről, férfül igazságszerzőről stb. beszél s azt hisszük valami bocsánatkérésről, vagy miről álmódozik. Hat nem elég ha a nyilatkozókról elhiszzük, hogy igazán mondanak? Különbön legyen egészen nyugodtan nem vesszük komolyan a mondásait, inkább elhiszzük, hogy valamelyik kávéházban dicőzik.

Rendőri hírek. Pap János és Matcs János földmivéseket továbbá Veisz Jakab kereskedőt Zavaros Aladár s alkaptány 5—5 kotonára büntette. Eszrevette ugyanis, hogy kocsijukon jelző tábla nem volt. — Boda Kovács János harapós kutyáját nem tartotta köteve s a kutya valakit megharapott. Még a gazdának is kárt okozott, mert 15 korona pénzbüntetést és 8 kor. orvosi költséget hozott a nyakára Simon Lajos István zámolyi földmives hízóját járat levél nélkül árul-gatta. Hat korona jutott neki büntetésül. — Krón Adolf kocsis lefelé hajtott a Kossuth-utcán annak dacára, hogy szászor hallotta a tilalmat. A kapitány ur, legutjában 8 koronával ajánlotta figyelmébe. — Varga Sándor a Vörösmarty-ter fogjáróján lovat vezetett. 5 kor. pénzbüntetésből tudhatta meg, hogy illet máskor nem szabad. — Samu Julianna gazdája engedelmé nélkül egy egész éjen át mulatott a házon kívül. 4 kor. pénzbüntetés figyelmzetté. — Uvalios Dragutin tilalmi időben nyulra éhezett. 6 kor. pénzbüntetéssel fizeti meg a nyul árán kívül. — Tamás István és Rukk József a színházban botrányosan lemelkedett hangon összekülönböztek. Zavaros Aladár kapitány is beleszólt 4, illetve 10 koronával. — Holcinger Ferenc csavargó koldulása után 1 napig nyugszik a kóterbar.

Veszett csamarás. Csahid közösgében Hórváth Sándor földmives kutyáját megvezette és Udvardi Mihály 9 éves fiúcskát megrattarta. A hűtőt agyvitelték s a kis fiút beszámították a Pesteur-intézetbe. Az állatorvos 40 napig ábrárlást rendelt el.

Közgazdaságunk a múlt évben.

Ira: DIEBALLA GYÖRGY közgazdasági előadó.

Szőlő. Törvényhatóságunk határában in látható szőlővel beültetett összes terület 1222 kat. hold és pedig:

Immunitás honoktatási szőlők:
még nem termő, 1906-ban ültetett szőlők 3 k. hold
korábbi ültetés 10 " "
termő szőlők 207 " "

összesen 220 k. hold
Nem immunitás talajú hegyi szőlők:
még nem termő, 1906-ban ültetett szőlők 4 k. hold
korábbi ültetés 37 " "
termő, egészséges szőlők 234 " "
phyloxera lepett, de még termő szőlők 69 " "

összesen 344 k. hold
Amerikai vesszőkkel beültetve:
még nem termő, 1906. évi ültetés 4 " "
korábbi ültetés 654 " "

összesen 668 k. hold

Osszes terület 1222 kat. hold.
Termett összesen 14070 hlt must. Ebből készült 9994 hlt közönséges fehér ujbór, 3276 hlt közönséges siller bor, összesen 13270 hlt. Tekintettel a termő szőlőföld tőrfogalára kat. holdanként 11.40 hlt, s ha az eladott szőlőmennyiséget mint bort vesszük számításba, a termés kat. holdanként kerek számban 12 hltrre tehető.

Összehasonlítva az ez évi terméseredményt a múlt évben volt 16900 hlt eredméllyel 11.2%-al, az 1904. évben volt 25450 hltrrel szemben pedig 45%-al kevesebb.

Lisztharmit, fakó rothadás, molypille 850 kat. holdon, jég 200 kat. holdon tett károkat. Széknékegészt történt 900 kat. hold phyloxeralepett szőlőn.

Permetezve lett peronospora ellen kielégítő eredménnyel 1170 kat. hold.

A must ára volt 32 K, a közönséges fehér és siller ujbór 36 K hektoliterenként.

Eladott mintegy 6000 kgf. szőlő, átlagos 40 fillér előadási árban.

A szőlőkre fordított nagy gond és költséggel szemben a terméseredmény közepesnek is alig, inkább gyengének mondható. Aggodalomra ad okot, hogy vevők hiányában boraink csak nyomott árak mellett értékesíthetők. Boraink iránt hazai vagy külföldi kereskedők vajmi keveset érdeklődnek; hegyi bortermésünk hátrányára szolgál azon körülmény is, hogy a helybeli borkimerők első sorban homokos terület silányabb minőségű, olcsóbb terményeit vásárolják.

Bortermésünk keresettségét nagy mértékben fokozná, értékesebbé tenné egy pincészövetkezet létesítése.

A fejérmegyei gazdasági egyesület kebelében Gróf Széchenyi Viktor Fejérmegye és Székesfehérvár szab. kir. város főispánja kezdeményezése folytán létesült a megyei és városi központi szövetkezet. Reménylen, hogy a szövetkezeti eszme szőlőbirtokosainkat is tömörülésre fogja bírni. Addig is, míg a székesfehérvári több mint ezer szőlőbirtokos saját jól felfogott érdekében szövetkezni fog, kívánatos volna: ha az egyes nagyobb pincével rendelkező szőlőbirtokosaink az összes kis 5-20 hltrt termelőktől már a mustot, esetleg magát a szüretet megvásárolnák és nagyobb edényekben saját pincéjükben gyűjtenék össze mint egymű terményt, könnyebb értékesítés céljából.

Amerikai szőlőtelep. Az amerikai szőlőtelep, mely hivatva lett volna szőlőink rekonstruálására szolgálatot tenni, céljának kivált az utolsó években épen nem felelt meg. A bérlő szerződése 1907. év szeptember végén lejárván, sorsáról a jövő évben fogok jelentést tenni.

Hegyközség. Az ugynevezett Öreghegy 967 kat. hold 185 □-al területén az érdekltség még 1898. évben hegyközséggé alakult. Azonban mint hegyközség alapszabálya és ügyrendje értelmében céltudatos vezetés hiányában a közérdekek nem felelt meg. A kívánalmaknak megfelelő, újról átdolgozott alapszabály értelmében szükségessé vált alakuló közgyűlést csak 1907. évben fogja megtartani.

A folyó évben nagyon hiányos vezetés mellett alkalmazva volt egész év folyamán 11 hegyőr

a legjobb
CIPÓCRÉM

ST. FERNOLENDT, Wien

cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

havi 40 korona fizetéssel, ezenkívül 10 nyári ór, augusztus 15-től október 15-ig 32 korona havi fizetéssel és 10 téli ór december január és február hónapokra havi 16 korona fizetéssel.

Gyümölcs termés. Gyümölcs az idén bőven termelt kivált alma, körte, szilva, kajszin barack. ugy dióból a közepnél nagyobb termés volt, Azonban kár, hogy minden gyümölcsnemben érzékery kárt okoztak a rovarok. Külön említésre méltó nagyobb gyümölcstermelők határukban nincs, pedig szilvából, kajszin barackból, dióból, alma és körteből, főleg szőlőből évente tekintélyes mennyiség kerülhetne kivitelre kereskedelmi összerakítás esetében. A rovarok pusztítása iránt a gyümölcstermelők, ugy a hatóság részéről csekély érdekltség nyílvánult, sajnos, hogy az 1894. XII. törv. cikk. 52. 95. §-ai értelmében a rovarok irtásának elmulasztására vonatkozó büntető határozatok foganatosítása nem lettek, valamint a m. kir. földmíveléstudgyi miniszternek az 1899. évi 9079. számú rendelete szerint, hogy a hegyőr az őrzetere bizott területen a rovarok irtására felügyelni és a tapasztalt mulasztásokról az előjáróságnak jelentést tenni, tartozik, ezen rendelkezések megfelelő eljárás és intézkedés nem történt. Miért is, hatóságunk figyelmezt gyümölcs termésünk rovarpusztítás elleni megvédésére, ugy a törvényes rendelkezések foganatosítására a közigazgatási bizottságban felhívtam.

Gyümölcscefréből, törkölyből és borseprűből a szeszfőzők által termelési adó alá eső következő mennyiségű szesz termelést: gyümölcscefréből 69 hltr. — borseprűből 548 hltr. — szőlőtörkölyből 12289 hltr, összesen 12906 lok szesz. Ezek után fizetett termelési adóban 11615 94 K. szeszadó pótlékban 129066 K.

Anyakönyvi statisztika.

1907. évi április hó 13-tól április hó 20-ig.

Születés. Született: 11 törvényes fiú, 6 leány, 0 törvénytelen fiú, 0 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiú 3, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 20.

Halálozás. Elhalt: 12 fiú, 7 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiú 3, leány 3; törvénytelen fiú 0, leány 0, 7 éven felüli fiú 9, nő 4. Összesen 19.

E szerint a születés a halálozást 1-el mulja felül.

Elhaltak: Moker György r. k. 67 éves földm. napsz. Kersaja-utca 7. — Virág József r. k. 63 éves kisbirtokos, Szeder-utca 21. — Bernát Magdolna r. k. 20 napos, Öreghegy 143. — Nyuszl Ferenc r. k. 67 éves önálló cipész, Selyem-utca 20. — Retezi Mária r. k. 15 éves, Halász-utca 4. — Fekete János r. k. 80 éves kisbirtokos, Zámoly-utca 18. — Schwarz Mátys r. k. 70 éves önálló férfi szabó, Rác-utca 39. — Mészöly Mária r. k. 21 hónapos, Rác-utca 39. — Ifj. Böszörményi Varga Zsigmond ev. ref. 25 éves biztosító intézeti hivatalnok, Simor-utca 23. — Özv. Kovács Mihályné, Pap Julianna ev. ref. 42 éves, Szt. György kórház. — Mester Ferencné, Sulyok Julianna r. k. 19 éves, Széchenyi-utca 82. — Klujber László r. k. 2 éves, Osz-utca 7. — Nagy György r. k. 14 hónapos, Berényi-ut 11. — Kiss Mária r. k. 19 napos, Öreg-utca 68. — Fischer Mihály r. k. 37 éves kőműves-segéd, Könyök-utca 8. — Lengyel Károly r. k. 50 éves, Széchenyi-utca 23. — Erdélyi István r. k. 13 napos, Horog-utca 9. — Rencdeczky Istvánné, Tóth Zsuzsanna r. k. 75 éves, Szt. György kórház. — Kiss István r. k. földm. napsz. Máthá 24 éves, Szt. György kórház.

Kihirdetések: Bobesi József, festőgyári napsz. és Miskolc Mária Szehehérvár. — Nagy János, kőműves-segéd, és Horváth Rozália Szehehérvár. — Ünnepe József, földm. napsz. és Treger Erzsébet Szehehérvár. — Varga Ferenc, földm. és Takács Julianna Szehehérvár. — Rontskovits József szabász, Budapest és Kern Margit Szehehérvár. — Kovács József, önálló cipész, és Teller Mária Szehehérvár. — Dr. Jakab László kir. pénzügyig. fogalmazó és Balog Márta Szehehérvár.

5569]kgy. 1907.

Pályázati hirdmény.

Székesfehérvár. szab. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött tisztii főügyészii állára, mely 2400 korona törzsfizetés, továbbá f. é. június hó végéig megállapított 600 korona lakbérpótlékból álló javadalmazással van összerakva, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt, különösen pedig az 1883. f. t. c. 3. és 5. §§-ában megkivánt minősítvényokról szóló okmányaikkal ellátott kérvényeiket f. é. április hó 27-ig bezárólag a tanácsi iktató hivatalba adják be.

A fentebb jelzett állás f. é. április hó 29-én tartandó rendes közgyűlésen fog választás útján betölthetni.

Kelt Székesfehérvár szab. kir. város közgyűlésének 1907. április hó 15-én kelt 79]5569. számú határozata alapján.

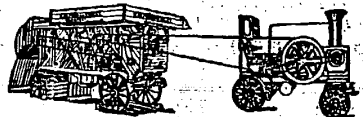
Havranek József s. k. polgármester.

KALMÁR és ENGEL

MOTOR- ÉS GÉPEYÁRA

BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÜT 18.

Ajánlja egy cseplőgép, mint malomüzemre leggyorsabb benzinneműmotorjait, benzinkomóbiljait, valamint szőlőgazdálkodás motorjait melyek V. Lipót-körút 18. barmikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás
Kitűnő cseplőgépért! Egyedül létező újdonság!

Ezen motorok egyenletes járásuk és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen. — Olcsó árak részletfizetésre.

Eladó ház és szőlő!

Jókai-utca 2-ik sz. alatti emeletes és földszintes igen jól jövedelmező ház örök áron szabad kézből eladó. Ugyszintén eladó, esetleg bérbe adó a budai ut elején fekvő Anusdchyle tele teljesen termőképés, kényelmes nyári lakással, prészáz és kitűnő pincével ellátott szőlő. (Bővebb értesítés Kempelen-tér 2. sz. alatt nyerhető.)

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyelmebe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. Javításokat a leggyorsabban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Legjobb magyar pezsgő a

Főraktár Székesfehérvár részére:

Kováts Pál csemegekereskedésében.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia, elősvény.

Barmily talajban gyorsan fejlődik, sűrű, nagy tövűvel embernek és hírnily állatnak ellentáll, kitarí 70-80 évig, nevelhető oly sűrűn, hogy apró, szirke, malac stb. sem mehet át; ez a legelősebb örökös-áthatatlan kerítés. Felőnyo meg az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető, mert a csemeték felősva jeges pincében tartatnak. Ezer darab 12 korona, rendszeren ültetve 50 méter kerítéshez elég. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítást minden rendeléshez adok. Akinek előkerítés nem felel meg, szállíthatok sodronyszövetet, a legtekéletesebb gyártmányt, olcsón 100, 150 és 200 cm. széleset.

Szőlőlugas

minden háznak legszebb díszje, egy gyűjtemény 8 fajból 20 tő, egy tő 2-300 forint terem.

Szőlőbaltványok

táblas ültetések és hiányok pótlására, 60 legkiválóbb bor- és csemege-faj, szigorúan válogatott, tökéletes forradisu és fajtisza, duggyökerű példányok.

Delaware

sima vessző minden szál megfakad, csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem, 35 hektó terem holdanként, bora edes, erős, oltani, permetezni nem kell és kezeléséhez semmi tudomány sem kell, ezért olcsósága sok tudományos szőlőintéző.

Bővebb leírást és KÉPES ARJEGYZÉKET tanulságos tartalommal és mindenhez teljes tájékoztatóval ingyen és bérmentve küld:

NAGY GÁBOR szőlőműgyártó, NAGY-KÁGYA, Levelezés minden nyelven.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázó-ló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fill.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Székesfehérvárott:
Flits Pál és Langraf Gábor és Fia
Jókai-utca.

Bicske: Keller Szilárd.
Sárbogárd: Braun Miksa.
Veszprém: Bakos Kálmán.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Szent-István-tér I. sz.
SZÉKESFEHÉRVÁR.

Buzároyits Gusztáv kiadásában Esztergomban megjelentek és minden könyvkereskedésben kaphatók

Dr. Prohászka Ottokár művei:

ISTEN ÉS A VILÁG.

KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A TERMÉSZETTUDOMÁNYOKRA.

Második kiadás.

Nagy 8-adrét, 250 oldal.

Ára füzve 2 korona 40 fillér, kötve 3 korona 40 fillér. Bérmentesítés külön 30 fillér.

A KERESZTÉNY

BÜNBÁNAT ÉS BÜNBOCSÁNAT.

A budapesti m. kir. tudományegyetem hittani kara által a Horváth-féle jutalommal kitüntetett pályamunka.

Második kiadás.

Nagy 8-adrét 325 oldal.

Ára füzve 4 korona, kötve 5 korona. Bérmentesítés külön 30 fillér.

FÖLD ÉS ÉG.

Kutatások a geologia és teologia érintkező pontjai körül.

Harmadik kiadás.

Nagy 8-adrét, 462 oldal.

Ára füzve 6 korona, kötve 7 korona 50 fillér. Bérmentesítés külön 30 fillér, ajánlva 55 fillér.

A DIADALMAS VILÁGNÉZET.

Második kiadás.

Nagy 8-adrét, XII. és 292 oldal.

Ára füzve 4 korona, kötve 5 korona 20 fillér. Bérmentesítés külön 30 fillér.

DOMINUS JESUS.

Nyolc konferencia, melyet a budapesti egyetemi templomban tartott dr. PROHÁSZKA OTTOKÁR.

Második kiadás.

8-adrét, 118 oldal.

Ára I kor. 20 fill., kötve I kor. 80 fill. Bérmentesítés külön 10 fillér.

Székesfehérváron kapható KLÖKNER P. cs. és kir. udvari könyvkereskedésében

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.